

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

M 1 7 1 1 3 1 1 2

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV MINT ANYANYELV

2. feladatlap

Nem művészi szöveg elemzése

2017. május 29., hétfő / 90 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A jelölt egy értékelőlapot és egy pótlapot kap a vázlatkészítéshez.

A nem művészi szöveg perforált lapon van, amelyet a jelölt óvatosan kitép(het).

ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát (az erre kijelölt helyre ezen az oldalon és az értékelőlapon)! Kódszámát a pótlapra is írja rá!

A feladatlap 24 feladatot tartalmaz. Összesen 90 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a **feladatlapba** az erre kijelölt helyre! Írott betűkkel, olvashatóan írjon, és ügyeljen a helyesírásra! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük. Az utolsó feladathoz vázlatot készíthet a pótlapra, de azt az értékelés során nem vesszük figyelembe.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 16 oldal, ebből 3 üres.

M 1 7 1 1 3 1 1 2 0 3

MELLÉKLET

1. SZÖVEG

Előkelő helyen állunk az európai állatkertek ranglistáján

(1.) Többek közt a londoni, a párizsi és a madridi állatkertet is megelőzve a 14. helyre rangsorolták a Fővárosi Állat- és Növénykertet az egymillió feletti látogatószámmal rendelkező európai állatparkok között.

Anthony Sheridan független állatkerti szakértő alapítványa Európa százharminc állatkertjét vizsgálta meg három, a látogatók száma szerinti csoportba osztva, negyven szempont alapján. A minősítési rangsor szerint az egymillió látogató fölötti kategóriában Bécs lett az első, a listán szereplő egyetlen magyar állatpark pedig a 14.

(2.) A negyven szempont alapján szelektáló listára már felkerülni is nagy dicsőség, ráadásul a különböző kategóriákban összesen több magyar intézmény, a budapesti mellett a veszprémi, a nyíregyházi és a szegedi állatkert is szerepel – mondta el Hanga Zoltán, kiemelve, hogy a Nyíregyházi Állatpark a 250 ezer és 500 ezer közötti látogatói kategóriában két másikkal az első helyen végzett.

(3.) A rangsor kialakításánál a zsűri figyelembe veszi többek között az állatkertek gyűjteményének méretét és minőségét, bemutatásának mikéntjét, a fajmentő programokban való részvételt és azt, hogy az intézmény milyen mértékben vállal oktatási feladatokat. A jövőre fennállásának 150. évfordulóját ünneplő Fővárosi Állat- és Növénykert lassan idei egymilliomodik látogatóját köszönheti.

2. SZÖVEG

(1.) A Fővárosi Állat- és Növénykert (népszerű nevén az Állatkert) Magyarország legrégebbi és a legnagyobb gyűjteményű állatkertje. Budapest XIV. kerületében, a Városligetben található az Állatkerti körút 6–12. szám alatt. 1866-os megnyitásától egészen az 1950-es évekig, az első vidéki állatkertek megalapításáig az ország egyetlen ilyen intézménye volt.

(2.) Alapításának gondolata már a reformkorban is felmerült, de aztán a forradalom és a szabadságharc, majd az azt követő elnyomás időszaka nem kedvezett az alapításnak. Végül néhány, az országért tenni kívánó tudós hazafi kezdeményezésére ismét felmerült az Állatkert létesítésének gondolata. Komoly nehézségek árán sikerült a felmerülő akadályokat elhárítani, így 1866. augusztus 9-én a déli harangszóra megnyithatta kapuit Magyarország első állatkertje. Igazgatója ekkor az alapítás eszméjének egyik úttörője, Xántus János volt. Az állatállomány a hazai fajokon kívül számos ritka majom- és makifajból, sokféle papagájból, tevékből, kengurukból és más különleges állatokból állott. Nem volt azonban sem oroszlán, sem tigris, sem elefánt ebben az időben. Az első zsiráf két évvel a nyitás után, 1868-ban érkezett. A nyakigláb állatot Ferenc József ajándékozta az Állatkertnek, Erzsébet királyné közbenjárására.

(3.) Az első évtizedekben az Állatkert tovább fejlődött. 1876-ra elkészült az első oroszlánház, amelyben az oroszlánok mellett tigriseket is bemutattak. Később már elefánt, majd víziló és orrszarvú is akadt a bemutatott állatok között. Az intézményt 1907-ben Budapest főváros vette át, és Bárczy István, a neves városfejlesztő főpolgármester programjának keretében több mint négymillió aranykoronás költségen teljesen újjá is építették. Az átépítésre 1909-től 1912-ig került sor, ebben az időben a kert zárva is tartott. Az újbóli megnyitása 1912. május 20-án volt. A kert ma is meglévő műemlék épületeinek többsége is ekkor került átadásra.

(4.) Az 1912-ben újra megnyitott Állatkert Európa egyik legszebb és legkorszerűbb ilyen intézménye volt. Fejlődésének lendületét azonban megtörte az első világháború, majd az utána következő gazdasági válságok sorozata. Az 1930-as években újra komoly fejlesztések történtek, a második világháború viszont szinte teljesen elpusztította az Állatkertet: egyetlen épen maradt állatház sem akadt, a több mint kétezer állatból pedig csak tizenöt élte túl a főváros ostromát.

(5.) A háború után – ugyan csak néhány tucat állattal és romos épületekkel – már 1945. május elsején megnyitotta kapuit, de a háborús károkat csak a következő évtizedek alatt sikerült helyreállítani.

(6.) Teljes felújítása 1994-ben kezdődött el, aminek következtében újra régi szépségükben pompáznak a kert világszerte ismert műemlék épületei. A rekonstrukció szinte a kert minden sarkát érintette. Közben a szakmai eredmények sem maradtak el, így például Budapesten születhetett meg a világ első olyan orrszarvúja, amely mesterséges termékenyítés eredményeként láthatta meg a napvilágot.

(A www.metropol.hu és www.zoobudapest.com nyomán.)

Üres oldal

Üres oldal

LAPOZZON!

Figyelmesen olvassa el mindkét szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat! Kérjük, ügyeljen a helyesírásra és a nyelvhelyességre is!

1. 1.1. Pótolja az alábbi szövegben a hiányzó szavakat!

Az első szöveg a _____ stílusréteghez tartozik. Szövegtípusa szerint hasonlít a/az _____, de terjedelme miatt nem nevezhető annak.

A második szöveg leginkább a/az _____ stílusréteghez sorolható. Mindkét szöveg a/az _____ szándékával készült.

(3)

- 1.2. Fogalmazza meg, mi a szerepe az első szöveg 1. bekezdése dőlt betűs részének?

(1)
(4 pont)

2. 2.1. Írja a vonalra, Ön szerint melyik szöveg melyik megadott honlapon található!

www.metropol.hu: _____ www.zoobudapest.com: _____

(1)

- 2.2. Indokolja meg a fenti választát!

(1)
(2 pont)

3. 3.1. Fogalmazza meg az 1. szöveg létrejöttének okát!

(1)

- 3.2. Írja a vonalra az 1. szöveg keletkezésének évét, majd indokolja meg választát! A válaszadáshoz mindkét szöveg adatait vegye figyelembe!

Év: _____

Indoklás: _____

(2)
(3 pont)

4. Pótolja az alábbi szövegben a hiányzó adatokat az 1. szöveg alapján! A számokat számjegyekkel írja!

A versenyen _____ európai állatkertet rangsoroltak. Látogatóik száma alapján _____ kategóriába sorolták őket, majd _____ kritérium szerint értékelték őket. A szövegben nem említett kategóriának valószínűleg _____ és _____ közötti látogatója van évente. A versenyen legjobb helyezést elért magyar állatkert a _____, amelynek évente legalább _____ látogatója van.

(3 pont)

5. Fogalmazza meg, mi volt a szerző szándéka az aláhúzott rész megfogalmazásával, mit akart ezzel kifejezni!

Többek közt a londoni, a párizsi és a madridi állatkertet is megelőzve a 14. helyre rangsorolták...

(2 pont)

6. Melyik szempontokat nem vette figyelembe a zsűri az állatkertek rangsorolásakor? Karikázza be a betűjelüket!

- A az állatállomány nagysága
- B fogyatékkal élőknek való szolgáltatások
- C az állomány bemutatásának módja
- D fajtamentés
- E kedvezményes belépők
- F oktatási programok

(1 pont)

7. Igazak (I) vagy hamisak (H) a 2. szöveg értelmében az alábbi állítások? Karikázza be az I vagy a H betűt!

A 20. század közepéig a budapesti volt Magyarország egyetlen állatkertje.	I	H
Első megnyitásakor a hazai állatfajták mellett csak néhány idegen fajta volt látható.	I	H
A 20. század elején a város nagy anyagi támogatásban részesítette az Állatkertet.	I	H

(3 pont)

8. Fogalmazza meg, mi szerint csoportosítottuk a 2. szöveg alapján az állatokat, majd ennek értelmében írjon a vonalakra megközelítőleg pontos adatot!

A csoportosítás alapja: _____

elefánt, víziló, orrszarvú _____

oroszlán, tigris _____

papagáj, teve, kenguruk _____

9. Az alábbi képen 17 rovatcím olvasható.

- 9.1. Írja a kép alatti vonalra annak a rovatnak a címét, amelyben a 2. szöveg olvasható a honlapon!

Segíts! Segítsünk!	Tanuljunk együtt!	Több mint állatkert!
• Vadállatmentés • Örökfogadás • Partnereink • Természetvédelmi projektek • Tudományos eredmények • Önkéntes munka	• BASF Kölyöklabor • Oszálykirándulás • Tematikus csoportvezetések • Kedvezmények • Rendezvények	• Az állatkert története • Műemléki állatházak • Képzőművészeti alkotások • A park, mint természetvédelmi terület • Archív fotók, emlékek • Kulturális tevékenységünk

(1)

- 9.2. Írja a fenti képről az alábbi szövegrészek előtti vonalra a megfelelő rovat címét!

Az Állatkert remek helyszínt és programlehetőséget nyújt a tavaszi vagy őszi tanulmányi és osztálykirándulások, óvodán kívüli természetismereti foglalkozások, múzeumi napok megszervezéséhez. Egy egész tanítási napot vagy néhány órát is eltölthetsz nálunk csoportoddal, és minőségi programokon vehettek részt.

Így az eredeti, 1866-os épületek közül ma már csak egyetlen egy lelhető fel Állatkertünkben. A Bagolyvár központi, várromot utánzó részéről van szó, amelyet ugyan 1912-ben áthelyeztek és kissé át is építettek, az 1980-as években pedig új épületszárnyakkal bővítettek ki, de legtöbb része lényegében még ma is úgy néz ki, ahogy a kert megnyitása idején.

A Fővárosi Állat- és Növénykert várja olyan 18. életévüket betöltött állatkertbarátok jelentkezését, akik szabad idejükben szívesen nyújtanának önzetlen segítséget az állatkert mindennapos működéséhez.

(3)
(4 pont)

10. Magyarázza meg saját szavaival az aláhúzottak jelentését!

Anthony Sheridan független állatkerti szakértő...

...újra régi szépségükben pompáznak a kert világszerte ismert műemlék épületei.

(2 pont)

11. Az 1. szöveg 2. részében olvasható a *szelektáló lista* szó szerkezet.

11.1. Írja a vonalra a szó szerkezet fajtáját!

(1)

11.2. Írja a vonalra, milyen eredetűek a szó szerkezet tagjai!

(1)

11.3. Pótolja az alábbi fogalom meghatározásban a megfelelő magyar szavakat!

A szelektáló lista olyan _____, amely szempontok szerint _____.

(1)
(3 pont)

12. 12.1. Karikázza be az *úttörő* szó szócikkében, melyik jelentésben szerepel a szó a 2. szöveg 2. részében!

úttörő

2

I. mn 1. *ritk* Természeti akadályokat legyőzve utat készít. ~ **expedíció**. 2. *sajtó* Kezdeményező munkájával a későbbi fejlődést előkészítő. ~ **vállalkozás**. II. fn *vál* 1. Valamiben élen járó, kezdeményező személy. A magyar színjátszás ~i. 2. Az úttörőszövetség tagja.

(1)

- 12.2. Írjon az *úttörő* szó másik szófaji értékével egy mondatot!

(1)
(2 pont)

13. 13.1. Állapítsa meg, melyik jelentésben szerepel a 2. szöveg 4. részében a *megettör* ige! Karikázza be a megfelelő jelentés betűjelét!

- A Törve felaprít, feldarabol.
- B Valamit az irányától bizonyos szögben eltérít.
- C Fogadalmat, megállapodást megszeg.
- D Akaratot, ellenállást súlyosan próbára téve erejétől megfoszt.
- E Valaminek a folytonosságát megszakítja.

(1)

- 13.2. Pótolja a mondatokban a megfelelő igekötőket!

A nap fénye _____ tört a felhőkön.

A betörő _____ törte a bejárati ajtó zárát.

(1)
(2 pont)

14. A 2. szöveg 2. részében szerepel a *hazafi* szó. Írja a vonalra, milyen szófaji értékben szerepel a szövegben, fogalmazza meg a jelentését, és magyarázza meg, hogyan (miből) keletkezett a szó!

hazafi

Szófaji érték a szövegben: _____

Jelentése: _____

Keletkezés: _____

(2 pont)

15. Alkossa meg a *kert* szóból kiindulva az alábbi meghatározásoknak megfelelő szavakat úgy, hogy csak a magánhangzót változtassa meg!

Magas hangrendű, toldalék nélküli főnév: k____rt

Mély hangrendű ragos főnév: k____rt

Magas hangrendű, egyes szám 3. személyű múlt idejű ige: k____rt

(2 pont)

16. Az alábbi kép rovatcímeinek egyikében helyesírási hiba van. Karikázza be ezt a címet, majd írja le a vonalra helyesen, és fogalmazza meg a szabályt!

Helyesen: _____

Szabály: _____

(2 pont)

17. 17.1. Határozza meg, milyen szóalkotási móddal keletkeztek az alábbi, nem zárójeles szavak, és határozza meg a szófajukat!

	SZÓALKOTÁS MÓDJA	SZÓFAJ
nyakigláb (állat)		
(legnagyobb) gyűjteményű		

(2)

- 17.2. Fogalmazza meg a *nyakigláb* szó jelentését!

(1)

(3 pont)

18. Írjon az aláhúzott szó másik szófaji értékével egy mondatot!
Az 1912-ben újra megnyitott Állatkert Európa egyik legszebb...

Másik szófaji értékkel való mondat: _____

(1 pont)

19. Elemezze aláhúzással az alábbi mondatot!

A Fővárosi Állat- és Növénykert Magyarország legnagyobb gyűjteményű állatkertje.

(5 pont)

20. Vizsgálja meg a 2. szöveg 1. bekezdésének mondatait szerkezetük szerint, majd írja le, mit állapított meg!

(1 pont)

21. Írja az összetett mondatok előtti vonalra a mondatfaját jelölő betűjelet!

_____ Az átépítésre 1909-től 1912-ig került sor, ebben az időben a kert zárva is tartott.

_____ Komoly nehézségek árán sikerült a felmerülő akadályokat elhárítani, így 1866. augusztus 9-én a déli harangszóra megnyithatta kapuit Magyarország első állatkertje.

- A okhatározói mellékmondat
- B időhatározói mellékmondat
- C célhatározói mellékmondat
- D kapcsolatos mellérendelés
- E ellentétes mellérendelés
- F következtető mellérendelés
- G magyarázó mellérendelés

(2 pont)

22. 22.1. Írja a vonalra a 2. szöveg 3. bekezdésének tételmondatát!

(1)

22.2. Írjon ki az alábbi szövegrészletből két különböző grammatikai kapcsolóelemet, és nevezze meg a fajtájukat!

Az újbóli megnyitásra 1912. május 20-án került sor. A kert ma is meglévő műemlék épületeinek többsége is ekkor került átadásra.

Kiírt kapcsolóelem	A szó, amire utal	A kapcsolódás fajtája

(2)
(3 pont)

23. 23.1. Javítsa ki az alábbi szövegben a négy helyesírási hibát!

Ausztrálián kívül csak nagyon kevés állatkertben lehet koalákat látni. A koala tartás megkezdéséhez nagyon szigorú szakmai feltételeknek kell megfelelni. Csakis olyan állatkertek jöhetnek szóba, amelyek korábbi működésük során már sikerrel bizonyították az erszényes állatok tartása terén.

(4)

23.2. Pótolja a hiányzó névutót és határozószót!

Nagy gondot fordítottunk koaláink elhelyezésére is. Az egyedileg tervezett és épített Koalaház _____ egy kisebb kifutó is rendelkezésre áll. Azonban a mi éghajlatunkon a koalák fűtött, illetve klimatizált, természetes és mesterséges megvilágítással is rendelkező belső térben tartózkodnak a legtöbbet. Ezért a ház alapterülete lényegesen nagyobb, mint a külső kifutóé. Ez utóbbit az állatok csak megfelelő időjárás esetén használhatják majd, s amíg _____ lesznek, folyamatosan velük lesz egy állatgondozó is.

(A www.zoobudapest.com nyomán.)

(2)

(6 pont)

24. 24.1. Az alábbi szövegből kiindulva, saját gondolatait is megfogalmazva kb. 120 szóban készítsen felszólalást, amelyben arra buzdítsa osztálytársait, hogy fogadjanak örökbe állatot a Budapesti Állatkertben!

Már immáron húsz éve sikeres a Budapesti Állatkert örökbefogadási programja. Az örökbefogadás jelképes, az örökbefogadott állat az állatkertben marad. Az örökbefogadás minimális összege 6000 forint, az összeg befizetése egyéves nevelőszülői tagságra jogosít. A befizetett támogatást a Budapesti Állatkert nem kizárólag az örökbefogadott állatra fordítja, hanem egy közös „kalapba” helyezi, és az alapítvány célkitűzéseivel megegyező költségek fedezésére használja fel. Az örökbefogadást egyre többen gondolják jó ötletnek ajándéknak is, születésnapra, évfordulókra, karácsonyra.

(A www.zoobudapest.com nyomán.)

Üres oldal